

Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at <http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content>.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

STROPHIC FORMS IN THE BIBLE.

By the following remarks I wish to impress strongly upon my readers the great amount of evidence which may be adduced in support of D. H. Müller's theory as propounded in his book, *Die Propheten in ihrer ursprünglichen Form*¹; and I shall try to show, that however much may appear mistaken and is mistaken in that work, there remains a very solid substratum of fact, which is sufficient to form a substantial addition to our knowledge of ancient Hebrew literature.

I do not intend to be either original or definitive. On the one hand, I shall confine myself mostly to the examples already collected by Prof. Müller and one of his followers, Dr. Felix Perles²; on the other hand, I did not think it fair or sensible to wait till the Greek Kalends, by which time every corruption will be emended and every phrase explained in those texts, which I am placing before the public.

But I seriously hope to prove that the theory in question does not depend upon superficial observations, but, as is only right, can be firmly based upon exact philological exegesis and criticism.

After having finished my MS., I received, by the kindness of the author, Prof. Müller's *Strophenbau und Respon-sion*. Yet I find no need to modify the tenor of my remarks, since we are widely at divergence with respect to several important points, notably to the restoration of the texts.

¹ Vienna, 1896; two volumes.

² See *Wiener Zeitschrift für Kunde des Morgenlandes*, 1896, pp. 103 ff.

All strophes in the O.T. consist of lines or *στίχοι*, and the *στίχοι* again of *κῶλα* or members, each of which contains three, four, or more words. In most cases two *κῶλα*, connected by similarity of contents or by antithesis, form one line or *στίχος*.

Sometimes a *στίχος* consists of three *κῶλα*, e.g. Ps. xv. 3, 4, 5; but in such cases we must be careful, for there exist also what we may call *ἡμιστίχια*, i.e. lines (*στίχοι*) that consist only of one *κῶλον*; and where—as we usually find—such a *ἡμιστίχιον* is preceded by a full *στίχος*, one may often feel inclined to join both together, the *στίχος* and the *ἡμιστίχιον*, and make the mistake of finding a line of three *κῶλα*. E.g. in Is. li. 11 the words *ופדויי יהוה ישׁובן* and *ובאו ציון ברנה ושׁמחת עולם על ראשׁם* are not a *στίχος* *τρίκωλος*, but a common *στίχος* plus a *ἡμιστίχιον*.

Very often a *κῶλον* is subdivided; it then consists of four or five words with a little interpunction intervening, e.g. Nah. ii. 10 *בׁוֹ כֶּסֶף בׁוֹ זָהָב*; Is. xxi. 2 *הַבּוֹנֵה בּוֹנֵה וְהַשּׁוֹרֵד שׁוֹרֵד*.

Massoretic verses exist of more than three *κῶλα*, but in my opinion, no real rhythmical verses of greater length are to be found.

Now scholars have lived who have tried to find in the fragments still extant of Hebrew poetry a kind of real metre, similar to that which exists in classical literature, Syriac, Arabic, or Old German; but up to the present time their efforts have hardly been successful. Their theories have convinced very few, as they could not be generally applied without occasionally having recourse to very unmethodical conjecturing. It is, however, just possible that a kind of real metre underlies such pieces as Is. liii, Hab. iii, and Pss. lxxiv. 13-17, lxxxix. 7-15. If we wish to survey quickly all the different systems, and to gauge their measure of wisdom, the best authority for us to consult is Kuenen's *Einleitung*, vol. III, pp. 12-26 (of the German translation)¹.

In the midst of all the sleepers one man has remained

¹ Vide also Grimm in *ZDMG*. 1896, pp. 529-584; 1897, pp. 683-712.

awake: Budde, whom we may justly style the discoverer of the Qina-metre. His results are published in vols. II, III, XI, XII of the *Zeitschrift für Wissenschaft des Alten Testaments*. and nobody, who really wants to grapple with the difficulties of O. T. criticism, can afford to neglect a careful study of these epoch-making articles.

In the Qina-κῶλα a shorter κόμμη always follows a longer one; e.g. Ps. xix. 8 משיבת נפש | תורת יהוה תמימה; but, simple and obvious though it seems that such κῶλα form a group by themselves, it was not before Budde that their real nature and their widespread use was recognized. First of all these κῶλα form the link out of which the chain of the first four chapters of Lamentations has been forged. Secondly, they appear nearly always where a mourning song or a קינה—to give the Hebrew term—is found in the O. T., e.g. Amos v. 2. It is because of this use that these κῶλα are now generally called the Qina-metre. But it is not confined to so narrow a field of poetry, having been applied to all kinds of lyrics. To speak only of the Book of Isaiah, there are whole poems composed with this system as basis in chapters xiv, xv, xvi, xxxvii, xxxviii, xlvii, li, &c.

But I must add a few remarks:—

(1) The longer κόμμη of the κῶλον may be subdivided, e.g. Nah. iii. 14 החזיקי מלבן | ברמי ורמסי בחמר.

(2) The *caesura*, which separates the smaller from the longer κόμμη, may shift, so that it seems as if the former part is the shorter, the latter part the longer; e.g. Is. xlvii. 3 א תראה חרפתך | גם תגל ערותך; 9 b, c.—This shifting may lead to a very remarkable result. Isaiah's taunt-song against Sennacherib (chap. xxxvii. 22–32) clearly consists of Qina-κῶλα; but in ver. 23 the nature of the rhythm must be marked by the voice, because the length of the two parts does not reveal it. ועל מי חרפת וגרפת and מי חרפת וגרפת have nearly the same length; in one word: it may occur, by this shifting of the caesura, that a Qina-

κῶλον looks like an ordinary στίχος. Here are some more examples, Is. xxix. 9, 10 (I discard what are evidently glosses):—

התמהמהו ותלמהו השתעשעו ושעו || שכרו ולא יין | נעו ולא שכר
כי נסך עליכם יהוה | רוח תרדמה || ויעצם את עיניכם | ואת ראשיכם כסה :

Jer. vi. 6–8 (beginning with כרתו; note the twofold כן in 8 b, c); Is. i. 3; Jer. xlv. 6 a.

(3) Originally, always *two* Qina-κῶλα appear to have been connected, so as to form one στίχος. It is not sufficient to say that this is borne out by a great number of examples. For sometimes three κῶλα are more closely connected, and sometimes every κῶλον stands by itself. But even in the latter case it occasionally occurs that one word of the smaller κόμμα of these κῶλα is repeated in the longer κόμμα of the next κῶλον, e. g. Is. xlvii. 2 (פִּלִּי); li. 17, 22 (כּוֹס); lii. 7 (מִכְשֶׁר); Jer. iv. 19–21 (שָׂדֵה, לִבִּי). This can hardly be explained otherwise than by assuming that originally two κῶλα were connected.

(4) We sometimes find in pieces, that mostly consist of ordinary rhythms, Qina-κῶλα and στίχοι, e. g. Nah. ii. 13; but when the poet desires to employ Qina-metre we hardly ever find that he reverts to the ordinary metre—one exception I must mention: Ezekiel's קִינֹת.

So much for the στίχοι. Now if we read a psalm, or a chapter of Job, or a prophetic utterance, we shall at once notice that a certain number of στίχοι belong together, being connected by their contents, and it is of no consequence how we call such a set of, say, five or six στίχοι. They are generally called strophes.

Ever since 1831, when Koester wrote his article "Die strophen, oder der parallelismus der verse der hebraeischen poesie" (in the *Theologische Studien und Kritiken*) biblical exegetes have tried to discover strophes of more or less equal length as the constituent parts of Biblical poems. Naturally scholars wanted to find strophes of equal length; for were it otherwise, the strophe would not be a form

which governs and regulates the disposition of the poem, but the accidental result of how much or how little the poet has to impart upon the various topics of his poem. Whilst Koester extended his theory over the prophetic as well as the poetic books, his followers—I name only Schlottmann and Delitzsch—confined themselves mostly to the books of Psalms and of Job. They met with much contradiction; and it is well known how eagerly Prof. Schlottmann's paper in favour of regular strophes was combated by two so competent scholars as Kautzsch and Budde at the International Congress of Orientalists at Leyden, in 1883. The results of all investigations in this direction have been stated in a sober and masterly way by Kuenen in the third volume of his *Einleitung* (p. 46 ff. of the German edition). If we dismiss so artificial a class as the alphabetic psalms—no doubt in Ps. cxix eight verses always form a kind of strophe—there remain first of all the psalms with a refrain, e. g. Ps. xlii, xliii, and lvi. But the refrain does not usually mark strophes of equal length; comp. e. g. Ps. cvii. Secondly, there exist some other psalms, where strophes of equal length are indicated by the disposition of the contents, comp. Pss. ii and lxviii. But, in general, the harvest is not very rich and the results are not very certain, because scholars often differ about the original disposition of a poem. This may be partly due to a certain weakness of the psalmists with regard to form.

It was, therefore, of great importance that research turned to the prophets, which, as we have seen, had already attracted the interest of Koester as early as 1831. At the end of 1895 D. H. Müller published a book with the title *Die Propheten in ihrer ursprünglichen Form*, in which he tried to show that something like a strophic *corresponsio* really exists in the remainders—or part of the remainders—of ancient Hebrew prophecy.

It is well known that strophic *corresponsio* is a term used in classical philology, where it is applied to Greek

choral poetry. For example, of all the strophes that formed a *στάσιμον* of a tragedy two were always more closely connected with one another, and are called *στροφή* and *ἀντιστροφή*; both had the same number of lines, and every line in the *ἀντιστροφή* had the very same metre as the corresponding line of the *στροφή*. In addition to this rhythmic *corresponsio* there occurs sometimes a verbal *corresponsio*, the very same word being used at exactly the same place in the *στροφή* and the *ἀντιστροφή*, e.g. Eurip. *Heracles*, vers. 679, 692 (*γέρων ἀοιδός*)¹. Following the *στροφή* and *ἀντιστροφή* we frequently find what is called the *ἐπὶδός*, which consists of a number of lines standing by themselves with nothing to correspond to them.

As far as the O.T. is concerned we cannot at present think of a strict metre, neither did D. H. Müller go so far. But the other characteristics which constitute strophic *corresponsio* in Greek poetry can all be found, according to D. H. Müller, in a great number of Hebrew prophecies. Is he right?

He has overshot his mark by claiming many more instances for his theory than he should have done. He has not shown the due respect for the element that constitutes the *στροφή*, i. e. the line which is, as we have seen, generally a couple of *κῶλα* bound together by parallelism. He has not given Budde what is Budde's due; and he occasionally neglected the principles of textual criticism, neither showing the necessary regard for the old versions, especially for the LXX, nor for conjecture, that outcry of common sense and very often of congeniality with the ancient authors against the leaden burden of tradition.

So this theory has found very few admirers—and yet there is a great measure of truth in it. There are at least twenty-three examples, which will, I am sure, stand the severest critical test. Four of these are found in the historical books and not in the prophets, with which Prof. Müller almost exclusively concerned himself.

¹ Few as are the traces of verbal *corresponsio* in Pindar, they occur rather frequently in Bacchylides.

I. *Formulary speech.*

In the examples which I collect under this head, the similarity of the different strophes is the result of the fact that the prophets who uttered them wanted to impress their hearers with the weight of their message by repeating the same words and phrases again and again almost in a liturgical way. In all these cases the strophe is a *rhetorical* form, similar to the epanaphora or the refrain.

In all these pieces the strophic arrangement comes out just as clearly, whether we write them in *στίχοι* or in *κῶλα*. In fact, it is quite impossible to maintain the division into *κῶλα*, as the parallelism of the members is everywhere evident.

1. Ezekiel xiv. 12–20 (Müller 1, 131; 2, 38).

Vers. 12, 13 (until *ידי עליה*) form the introduction. In ver. 15 write *שממה והיתה הארץ* ושכלתי; cf. ③, and the words at the end of ver. 16 *והארץ תהיה שממה*, which are intended to be a correction of *שממה והיתה ושכלתה* in ver. 15, and must, of course, be discarded.

2. Amos i. 2—ii. 4 (Müller 1, 63; 2, 54).

It seems very probable that vers. 9–12 are later additions; see Wellhausen, *Skizzen und Vorarbeiten*, 5, 69. 70.

3. Amos vii. 1–11; viii. 1–3 (Müller 1, 66; 2, 57).

These verses are very corrupt, but nobody can doubt that the first two strophes belong together by the form of their speech; and the same remark applies to the last two.

4. Micah iii (Müller 1, 111; 2, 60).

Discard iii. 3 *ועורם מעליהם הפשיטו* which is a variant of iii. 2 b, and *את רוח יהוה* in ver. 8 (Wellhausen).—In iii. 3 substitute some word like *נתחו* instead of *אכלו*, and write *כַּשָּׂאֵר* for *כַּאֲשֶׁר* (③).

5. Jeremiah x. 1-16.

Read in ver. 8 מוסר הבל מעשיהם; see my *Critical Remarks*, p. 11.

There are, undoubtedly, other examples of more or less accurately formed rhetorical strophes, e.g. Is. ix. 7-x. 4; Jer. xvii. 5-8¹; xviii. 7-10; Ezek. xix. 1-9; Amos iv. 6-11. But it is neither difficult nor interesting to collect them.

II. *Poetic Strophes.*

6. Isaiah xlvii (Müller 1, 178; 2, 16).

We will first examine that piece which first of all gave me the conviction that Müller could not be quite wrong, Is. xlvii. This taunt-song against Babel is written in Qina-κῶλα, as Budde has already seen. The text is generally well preserved; in ver. 3 we must read לא אפרע instead of "I shall not spare" (לא אפגע); in ver. 9 פתאם (with ט) instead of כחמם; in ver. 7 עד belongs to נברת; and a few other slight corrections are also to be made. But one consequence of the rhythm has escaped even Budde's observation. With הועיל the second Qina-κῶλον of ver. 12 ends. And it is in harmony with what we have already noticed, that the longer part of the next κῶλον repeats the word אולי, which occurs in the shorter part of the preceding κῶλον. The words אולי תעצני נלאית ברב עצתיך must therefore be connected, and we must assume that נלאית is the object of תעצני. I cannot offer a certain explanation, perhaps the author wrote אולי תעצני לנאית "perhaps thou canst check Anahîta." But whether this is right or wrong, there can be no doubt that the κῶλον begins with אולי and ends with עצתיך. And that is sufficient.

A glance at the text, as I have printed it, convinces us

¹ The decline of poetic form that has taken place between the age of the prophets and that of the psalmists cannot be illustrated more vividly than by a comparison of Jer. xvii. 5-8 with Ps. i.

that there is also verbal *corresponsio*, but—exceptionally—the corresponding words do not always stand in the corresponding lines.

7. Isaiah li. 9, 10, 17-23; lii. 1, 2, 7-10 (Müller I, 183; 2, 20).

Budde has already seen¹ that a great number of Qina-κῶλα are scattered over chapters li and lii of Isaiah, and that they form one poem. He has, however, overlooked some of them and has not observed that the song ends with lii. 10 (not lii. 12).

In this poem we have exactly what the Greek metrical authorities call the εἶδος μεσφδικόν, the strophe without a corresponding ἀντιστροφή standing in the middle of the poem, not, as usually, at the end.

In li. 20 כְּתַאמְכֶּמֶר is a corrupt reading of כֹּה אָמַר in ver. 22.—In ver. 23 after מוֹנִיךָ add יִבְרֵךְ מְעַנְיָךְ (G, Duhm).—lii. 1 לְבַשִּׁי עוֹךְ צִיֹּן | לְבַשִּׁי עוֹךְ צִיֹּן Ruben; G; צִיֹּן לְבַשִּׁי עוֹךְ צִיֹּן M.

8. Isaiah li. 1-5, 6-8, 11 (Müller I, 181; 2, 20).

I am perhaps not the first to observe that ver. 11 of chapter li has no connexion with what precedes, as we clearly see by its form; nor are these words connected by their contents with the following lines. Where, then, is their original place?

This may easily be fixed if we pay attention to the style; these words belong to li. 1-9; and I am bold enough to say that they have dropped out after ver. 5. The result is that we now have the original form of that beautiful poem, which consisted of one couplet of strophes with seven lines, and one with four lines. In both cases στροφή and ἀντιστροφή are linked together by an elaborate verbal *corresponsio*. In the fifth line of the στροφή the third person replaces the first of the first four lines, and the same change occurs in the ἀντιστροφή.

¹ ZWAT. II, pp. 238, 239.

9. Isaiah lii. 13—liii. 12 (Müller I, 184; 2, 22).

With regard to this chapter see my *Critical Remarks*, pp. 8, 9. There are two strophes of five *στίχοι*, two of six, and an *ἐπὶφθός*.—In liii. 11 write עֲבָדֵי לְרִבִּים, cf. ט (εἰ δὲ δουλεύοντα) and אֲסָרֵי לְנֶפֶשׁ, Gen. xlix. 11.

10. Isaiah xlix. 1–7 (Müller I, 179; 2, 18).

It is just possible that Is. xlix. 1–7 belongs also to the strophic poems. If we are allowed to consider the first *στίχος* (שְׁמַעֲנוּ . . . מִרְחוֹק) as the *προοίμιον*, the *corresponsio* of the *στροφή* and *ἀντιστροφή* becomes more apparent (vers. 1 and 5 מבטן; ver. 3 עֲבָדֵי . . . וַיֹּאמֶר; and ver. 6 עֲבָדֵי . . . וַיֹּאמֶר).

We must bear in mind that only a limited number of strophic poems may be found in the second part of Isaiah (chapters xl–lv), as we can only expect to meet with them in the poetical portions (xl. 1–11; xlii. 1–4; xlvii; xlix. 1–7; l. 4–11; li–liii; and perhaps xlv. 1–4). The exuberant declamations, which form the main bulk of that book, naturally furnish us with no instances.

11. Exodus xv. 1–17 (Perles in the *WZKM.*, 1896, p. 110).12. The Song of Deborah (*J. Q. R.*, X, p. 541).

It was only in 1896 that the real disposition of Exod. xv. 1–17 was discovered by Dr. Felix Perles, who expressly states that he did so under the influence of Müller's theory. Three times what are known as *ἐπαναφοραί* occur in this poem (יִמִּינֶךָ יְהוָה in ver. 6; מִי כִמְכָן in ver. 11; עַד יַעֲבֹר in ver. 16). These *στίχοι* with *ἐπαναφορά* always form the end of a strophe of five lines, each line consisting of two or three *κῶλα*. At the conclusion of these three strophes we have an *ἐπὶφθός*. As the *κῶλα* alone are marked in the M. T. I shall simply adduce the limits of the *στίχοι*.

I. <i>στροφή; στίχος</i>	1 = ver.	1 (<i>אשירה . . . בים</i>)	2 <i>κῶλα</i>
	2 = ver.	2	3
	3 = vers.	3, 4	3
	4 = ver.	5	2
	5 = ver.	6	2
II. <i>στροφή; στίχος</i>	1 = ver.	7	2 <i>κῶλα</i>
	2 = ver.	8	3
	3 = ver.	9	3
	4 = ver.	10	2
	5 = ver.	11	3
III. <i>στροφή; στίχος</i>	1 = vers.	12, 13	3 <i>κῶλα</i>
	2 = ver.	14	2
	3 = ver.	15	3
	4 = ver.	16 a, b	2
	5 = ver.	16 c, d	2
<i>ἐπωδός</i>		vers. 17, 18	

After the men had finished singing we read that Miriam exhorted the Israelitish women to do likewise: *שירו ונו'* (ver. 21 *ותען* = *ἐξῆρχεν*). We must assume that the women obeyed her request and sang the same hymn as the men. This point is important, as it throws light upon the first line of the song of Deborah (Judges v. 2). Just as the words *שירו ונו'* stand outside the threefold metrical scheme in the *שירת הים*, and form, as it were, the heading—so in the song of Deborah the words *לפרע פרעות ונו'*¹ likewise stand outside the rhythmic disposition of that hymn. We must assume that they were spoken by Deborah in order to exhort her chorus, and that they mean "Because the nobles in Israel took the lead (wore long locks?), because the people offered itself freely—praise the Lord." Deborah's *ברכו יהוה* corresponds to Miriam's *ל יהוה שירו*. In the one case the chorus answers *אנכי ליהוה אנכי אשירה*, in the other *אשירה ליהוה*.

¹ We must, of course, write *לפרע* and *להנהרג*; comp. *לפצץ* and *לחבורתי*, Gen. iv. 23. At any rate the infinitives stand in a *causal* relation to *ברכו*.

Having no recourse to this analogy, I have made a grave error, when restoring the text of Judges v. 2 and v. 9 in my article upon the song of Deborah (*J. Q. R.*, X, p. 541 ff.). In Judges v. 9 we must read לְבִי מְחֻקֵּי יִשְׂרָאֵל "O ye choice of the מְחֻקֵּי of Israel." לְבִי is the construct state as בְּנֵי Gen. xlix. 11; it means "the choice of a thing," cf. Arab. لُبٌّ, and German "Herz" (Schiller, *Tell*, II, 2 "Ist auch die Zahl nicht voll, das Herz ist hier des ganzen Volks, die Besten sind zugegen").—The מְחֻקֵּי were a representative body of all Israel, as is suggested by another most important passage, Deut. xxxiii. 21. ⑤ has there ὅτι ἐκεῖ ἐμερίσθη γῆ ἀρχόντων συνηγμένων ἅμα στρατηγοῖς λαῶν, where אֶרֶץ = γῆ must be discarded, being an old and mistaken gloss to חֶלֶקֶת (חֶלְקָה); ἅμα is the translation of יחד, cf. xxxiii. 5.

Ruben (⑤) בִּי שֵׁם חֶלֶקֶת מְחֻקֵּי | נְאֻכָּפִים יחד ראשי עם

בִּי שֵׁם חֶלֶקֶת מְחֻקֵּי כָפֹן וַיָּתֵא ראשי עם

"For there is the assembly of the מְחֻקֵּי, (there) gather together the heads of the nation." חֶלְקָה = Arab. حَلَقَة, which word, meaning originally "ring," is also used of an assembly of men; just as is the German "Ring."

Another passage that bears testimony to the existence of this institution is Gen. xlix. 3, 4. It can hardly be denied that the words יתר שאת ויתר עז פחו כמים אל תותר form one στίχος, and that by פחוכמים must be indicated, in what point Reuben is not to have any prerogative, though he is the first by dignity and the first by power. Read פחוקמים ("in the 'Bundesrath'") and compare Arabic حَاكِم "princeps," "dominus."

Compare also Deut. xxxiii. 5 where שבטי ישראל (= מְחֻקֵּי) are opposed to עם ראשי, and Num. xxi. 17, 18 where we must read (partly following ⑤):—

או ישיר ישראל את השירה הזאת על הבאר

ענו לבאר חפרוה שרים || כרוה נדיבי עם במחוקק במשענותם

ומבאר מתנה

Taking these six passages together, I surmise that in ancient times the notables of all Israel (ראשי עם, נדיבי עם) were different from and opposed to the representatives of the tribal aristocracy (חוכמים, שרים, שבטים, מחוקקים, פרעות).

See also, with regard to the song of Deborah, the critical notes of Prof. Cheyne (*J. Q. R.*, X, pp. 566–568) and James Kennedy (*ibid.*, pp. 726, 727). The strophic arrangement of the poem will appear from the text, as I have printed it, l. c., p. 559.

Other examples of *προοίμια* are: Jer. x. 1; Isa. xlix. 1; Amos i. 2; Ez. xiv. 12, 13; Jer. viii. 23 (?). We must probably combine them with the *στίχοι μονόκωλοι* that occasionally stand at the beginning of psalms (Pss. xxiii, c, cxxxii, cxxxix, cxlvi; see Kuenen's *Einleitung*, III, p. 33 of the German edition; Ps. cxxxii has rightly been claimed for the strophic theory by Zenner and Müller, see the latter's *Strophenbau und Responsion*, p. 7).

13. Deuteronomy xxxii (Perles, *WZKM.*, 1896, p. 103).

With respect to this piece I refer my readers to Dr. Perles' treatment of the text. He has not, however, paid attention to the fact that the strophes are composed of *στίχοι*, not of *κῶλα*, an arrangement that comes out clearly even in two places, where it is not apparent in the Massoretic text—if we avail ourselves of the LXX. We must write—

xxxii. 14, 15	עם חלב כליות חטה	בני בשן ועתודים
	ויאכל יעקב וימלא	ודם ענב תשתה חמר:
	שמנת עבית כשית	וישמן ישורון ויבעט
		ויטש וגו'

It is not difficult to see that vers. 15 ff., though they are written in parallel *κῶλα* in the Massoretic MSS., never show the corresponding *κῶλα* in the same line. Everything is restored to its proper place, as soon as we make the above emendation and another one, which may be made in vers. 39, 40, also according to G:—

מחצתי ואני ארפא	אני אמית ואחיה
כי אשא אל שמים ידי	ואן מידי מציל:
חי אנכי לעולם	ונשבעתי בימיני ואמרתי
	אם שנותי וגו' ¹

Write in ver. 5 שחתו לו לבניו שָׁמָם "those which he had made his children have behaved badly unto him;" and in ver. 42 מְשַׁאֵר פרעות; דם: דם = בשר: שאר; מְשַׁאֵר פרעות.

14. 2 Sam. i. 19-27 (Perles in the *WZKM.*, 1896, p. 113).

With regard to ver. 19 (25) see *J. Q. R.*, X, p. 552. It is interesting to compare the Greek examples of ἀπὸ κοινοῦ construction, brought together by von Wilamowitz (Euripides, *Heracles*, II, 101, 295); the same construction occurs in this poem in ver. 21, where עליכם belongs to the first as well as to the second καὶ λον. ושדי תרומות is a vocative parallel to בנלבע; הרי of ושדי may be identical with Arabic ى, תרומות is, of course, the name of a place.

In ver. 23 two words, parallel to לא נפרדו, have dropped out before בחייהם (compare the LXX).

15. Isaiah i. 2-20 (Müller I, 75; 2, 1).

In i. 7 discard the words ושממה וזרים; שממה and זרים are clearly repetitions of the same words of this verse, and (9) מהפכה) is a *varia lectio* for שרופות.

It is remarkable that the words סרם and עמורה at the end of the στροφή are repeated at the beginning of the ἀντι-στροφή; this is called by Müller *concatenatio*; compare Zeph. ii. 7, 11 (יהוה אלהיהם)? and Hab. iii. 13, 14 (ראש).

The words at the end of the speech (כי פי יהוה דבר) refer us back to its beginning (ver. 2 יהוה דבר); this is called by the same scholar *inclusio*; it occurs again in Isa. li. 9; lii. 10 (זרוע); 2 Sam. i. 19, 27 (איך נפלו נבורים); and in a

¹ In these two cases the end of the sentence is not at the end of a στίχος but of a first καὶ λον. Compare Judges v. 10, 11; Hos. iv. 5, 6 (*Critical Remarks*, p. 5, note, read דמיהי דמיהי); vii. 11, 12. In the last two passages and in Deut. xxxii. 39, 40 we notice the repetition of one word (ירי; הילכו... ילכו; דמיהי... נרמו).

poem of a different class, Isa. xvi. 7, 11 (לבי יליל למואב) and מעי למואב . . . יהמו ; see my *Critical Remarks*, p. 3, note).

16. Jeremiah ix. 1-21 (Müller 1, 88 ; 2, 27).

This piece contains some later additions, vers. 11-15 ; they have less poetical colour and a rather unpleasant didactic ring ; but I have no doubt that they were inserted by Jeremiah himself ; ver. 11 refers clearly to vers. 9, 10. In the same way the sentence נכר . . . מדוע was inserted by Jeremiah in viii. 19. These words, as they stand, interrupt the utterances of the voice that comes מארץ מרחקים.

ix. 1. אל עצרת ; חברה Cheyne.

ix. 2. קשתם שקר "as a bow of lies" ; the ם of קשתם is a note of the construct state. It occurs in three other passages : Gen. xiv. 6 הררם שעיר ; Isa. x. 5 בידם זעמי ; Isa. xvi. 1 ארצם סלע | עזבו ערים ושכנו (cf. Jer. xlviii. 28).

In vers. 4, 5 discard העו (ט) which spoils the Qina-καλον, and במרמה . . . תך (ט), which interrupt the connexion of מאנו דעת and נלאו שב. The words discarded belong together ; they must be read מרמה במרמה הניעו תך בתך מרמה במרמה (cf. Hos. iv. 2 ודמים ברמים ננעו) and must be connected with the end of ver. 1, where כלם מנאפים is also a Hosean reminiscence (vii. 4).

In ver. 7, partly following the LXX, we write כי איך אעשה, whilst fully admitting that איך is obscure.

My restoration of vers. 16, 17, 21 does not, I think, call for any explanation.

ver. 18. קשלבנו ממשכנותנו ; קשלבנו Cornill ; קשלבנו Cornill.

17. Hosea vii.

I refer my readers to the restoration of the text as given in the *Critical Remarks*, pp. 13, 14, and take the opportunity of adding a few corrections.

In vii. 5 I read, following 3, בָּלוּ יום מלכ־יהם, "they have enervated the strength of their מלכים ; יום has this meaning in Ps. xxxii. 3, where we must write יומי קָלָה (cf.

Job xvi. 6), and in Micah vii. 4 in a *στίχος*, which I cannot wholly decipher:—

והשִׁבְתִּי מוֹכֵם [כְּחֶרְקָאֵכֶל] || וְאֶשֶׁר בְּמִסּוּכָה יוֹם מַצִּיחֵם

but it is clear that *והשִׁבְתִּי* and *וְאֶשֶׁר* (?) are parallel, and consequently מוֹכֵם “strength” and יוֹם are also parallel.

Instead of *מַצִּיחֵם* write *מַשְׁכִּירֵיהֶם* לְצִנּוֹם. The verb means “they have made them fools (לְצִנּוֹם)”; the participle to which we must supply a word like *נָשִׁים* refers to women, engaged in the inns in order to inebriate men—a class that has not yet died out in Germany. In this case they were fetched for political purposes into the banquet hall of the magnates.

In ver. 7 *לִבָּם* must not be changed, cf. Ps. lv. 22 *וּקְרַב לָבוֹ*, where *קְרַב* is apparently a verb (meaning “to glow”?). I cannot explain *בְּאִרְבָּם*; perhaps we must read *לָבָם* instead of *בְּאִרְבָּם*.

vii. 9. As to *זִרְקָה* see Buhl's Dictionary.

vii. 16. Write *לְעֵל*, not *לְבֵעֵל* (and retain *עַל*, xi. 7). *עַל* is a popular abbreviation for *בְּעַל* in Phoenician, see Schroeder, *Die Phoenizische Sprache*, p. 130, note 9; pp. 324, 325.—Retain *וְעַם*, and compare Arabic *عَمَّ* “affirmavit, narravit (imprimis temere, cum ipse nesciret verumne esset annon)” Nöldeke-Müller, *delectus*, p. 161 a.

I can now prove that *בְּאִרְבָּם* belongs to chapter viii; our chapter ends with *זִלְעָנָם*. This must be parallel to *שְׂרִיחָם*; the *נ* therefore represents a *י* and *יָם*, as usually, the *sigla* for *יָהֵם*—. Having regard to the fact that *כ* and *ץ* are sometimes interchanged¹, I now write without hesitation *מַלְכֵיהֶם*. In the whole of the seventh chapter (and even in vers. 3, 4 which do not belong to it, but refer to the same time and facts) Hosea uses the plural *מַלְכִים*, cf. ver. 7 and vers. 3, 5, 6. They seem to have been a kind of

¹ Cf. Isa. xxi. 2 *עַל*, 3 *עַל*; Ps. civ. 12 *עַמָּיִם*; Isa. xvi. 1 *עַל*; Jer. xlviii. 28 *עַרְסִים* and *עַרְסִין*; Gen. xlix. 4 read *עַלְלָה* (De Lagarde) (בלחה); Isa. xliii. 14 read *עַלְלָה* בחיור *עַלְלָה*; 1 Kings vii. 17 *עַלְלָה* שְׂבָכָה *עַלְלָה* (*bis*).

officials, who had to manage the diplomatic business; for מצרים קראו אשור הלכו ver. 11 points back to ver. 11 מְצָרִים וְעַם לְשָׁנָם.

This chapter belongs to the *εἶδος μεσσηδαικόν*; strophe and antistrophe each consisting of nine *στίχοι*. The *corresponsio* of מלכיהם נפלו ver. 7, and מלכיהם . . . יפלו ver. 16, is apparent.

18. Micah ii. 1-11.

With regard to the text of this very obscure utterance I still adhere to most of what I have said in my *Critical Remarks*, pp. 20-22. But I can now restore vers. 5 and 10 to what undoubtedly was their original place. They are the beginning of the prophet's answer to his opponent.

In ver. 8 מלעמים (3) is indeed a corruption of מעליהם; this having originally been miswritten מעמים, the ל, which was intended to correct the second מ crept in in the wrong place (מעמים).

In ver. 9 הררי is perhaps the original reading; it certainly refers to the women, and means something like "joyless, wretched"; the word may perhaps be explained from the Arabic.

The negatives (אל and לא) in ver. 6 show that אל תיפו is intended for a wider circle of hearers who are requested by Micah's opponent not to weep (cf. 6); whilst לא יכנ and לא ייפו must refer to Micah and his followers—for we are bound to infer from this verse (notice the plural ייפו) that Micah was actually accompanied by some followers, who may have recited the משל.

יפון cannot be right: יפון = δάκρυα?—6 c, d is still very obscure; possibly it originally ran—

לא יפון כלמות | האפור בית יעקב

the "this prattler" (i. e. Micah) is the subject; cf. Arab. هَمَّاز "babbler." יפון (יפון) may be connected with Arab. مَجَّ "expectorated," and would be parallel to ייפו¹.

¹ יפון is connected with a double accusative, cf. Josh. vii. 25 וירגמו אהו "This prattler shall not spout insults against the house of Jacob."

In ver. 7 *הַיִּשָּׁר הַלֵּךְ עִם* is perfectly correct, as the *correspondence* in ver. 11 shows. For there a word like *קָם* has dropped out after *לֹא*; *אִישׁ* must be opposed to *יִשָּׁר* and parallel to *רוּחַ* and *כֹּזֵב*. The same word occurs in Hab. ii. 13 and Jer. li. 58, where it is written *אִשׁ*, and is parallel to *רִיק*; and in Isa. xxx. 4, 5 where we must write—

כִּי הָיוּ בַצֶּעַן שָׂרִיו || וּמִלֵּאכָיו . . . [תַּחֲפִנְחָם]
 יִנְיְעוּ בְּלֵה בְּאִישׁ
 לֹא לְעֹזר וְלֹא לְהוֹעִיל || כִּי לִבְשֵׁת וְגַם לְחִרְפָּה.¹

The same word occurs perhaps in 2 Sam. xxiii. (6) 7: *וְאִישׁ יִנְיְעוּ בָהֶם* (לא ינעו) *כִּי לֹא בִיד יִקְחוּ* || *וְאִישׁ יִנְיְעוּ בָהֶם* “And what they work for is vanity” (לא in ver. 6 seems to be a substantive).

All the *καὶ* of vers. 6 and 7 consist of three words, just as those of Hab. iii.

We must read ver. 10 b *נִפְרַדְתֶּם עֲלֵיהָ* | *בְּעֹבוֹר מִמָּקוֹם וְחָבֵל* ; *חָבֵל* is used of the temple, Ezra vi. 12; *וְחָבֵל* is a correction of *וְחָבֵל*. We are obliged to recognize that the *ו* after *חָבֵל* belongs to the following verb, and write accordingly *יִפְרְדוּ* in Hos. iv. 14 (cf. *פ*).

19. Habakkuk ii (Müller 1, 126; 2, 63).

D. H. Müller, who has enlisted this piece in favour of his theory, has not seen that it is divided into *στροφή*, *αντιστροφή*, and *ἐπιδός*; the end of the *στροφή* and the *αντιστροφή* being marked by the refrain *מִדְּמִי אָדָם וְגו'*; and a careful restitution of the text shows that both *στροφή* and *αντιστροφή* have fifteen *στίχοι*. It shows at the same time that some statements of modern criticism can no longer be upheld.

In the beginning of this chapter the Lord, asked by the impatient prophet, tells him to wait and to hope: the crushing of the hated “world-power,” the ruin of which he expects, would only be a matter of time. Then, after a

¹ The words *עַל עַם לֹא יִעֲלֶה לָמוֹ* are a *varia lectio* referring to ver. 6; *חֲפִנְחָה* is a proposed emendation of Prof. Cheyne, cf. *J. Q. R.*, X, p. 572.

rather obscure verse (ver. 4), there begins a song of the nations who are still oppressed by that world-power and who threaten it with its impending destruction. This menacing poem contains in its latter part (ver. 9 ff.) some passages which are undoubtedly imitations of, or even loans from, older oracles; so ver. 12 is found already in Micah (iii. 10); ver. 14 in Isaiah (xi. 19); ver. 20 in Zeph. (i. 7); whilst it is by no means certain how the identity of Jer. li. 58 and Hab. ii. 13 is to be explained; both passages reflect perhaps an old oracle, the author of which is unknown to us.

Having an eye upon these loans, scholars like Stade, Kuenen, Cornill, have pronounced vers. 9-20 of our chapter to be of very late origin, and deny their authorship to Habakkuk. But the "woes" (the *רָעָה*) hurled against the world-power belong together, as Wellhausen has clearly perceived; he consequently thinks that with ver. 5 a new piece begins, which he believes to be distinct from what precedes. And Budde, that most acute student of O. T. literature, believes he has found the means to fill the gap that seems to intervene between vers. 4 and 5¹. There are some verses in the first chapter (vers. 5-11) that refer to the overrunning of Western Asia by the Chaldaeans. These verses, as they now stand, seem to disturb the context of the first chapter. Budde inserts them after ii. 4, and so constructs what appears to be a very natural sequence of thoughts. The Lord says: Do not be afraid; that world-power—which, according to Budde, is the Assyrian empire—will soon be destroyed; the Chaldaeans will come and will perform this task. After that the nations will pour forth the song, which we read in ver. 5 (or rather ver. 6) ff.

It is certainly a very clever idea and worthy of the scholar who has put it forth. But quite apart from the strophic scheme, which would be annihilated by Budde's

¹ See *Theologische Studien und Kritiken*, 1893, p. 383 ff.; the *Expositor*, 1895, p. 372 ff.

transposition of verses, it is our next duty to inquire if a gap really exists after ver. 4.

And in order to understand what the prophet says we must not despise the LXX.

Ver. 5 begins וַאֲפֹכִי הָיִין בְּנֵי. In my opinion nobody can pretend to explain what the words הָיִין בְּנֵי mean in this connexion. Now the LXX translates ὁ δὲ κατοούμενος καὶ καταφρονήτης: i. e. they read instead of הָיִין or בִּיהִיִן a participle, the final ך probably representing the particle ך: וַיִּבְנֶה. Considering the words that follow it is very probable that two participles of that kind were used here by Habakkuk; אַף כִּי meaning "how much more." But I cannot say how the letters הִי should be corrected, "and how much more he who robs and spoils¹."

If this explanation of mine be right, then in the preceding verse mention must have been made of somebody who has sinned likewise, if not so gravely, and who has already been punished. Now צַדִּיק means in ver. 4 "Israel," as it does also in the first chapter. Somebody else is opposed to this צַדִּיק, "who is still alive and who will live" (יֵחִיה). This opponent of the צַדִּיק is referred to in the words לֹא בִּישָׁרָה נַפְשׁוֹ בּוֹ "he whose soul is not upright in him," which form a *relative sentence*. Instead of הִנֵּה הִנְחַעְפָּלָה I write הִנֵּה הִשְׁפַּלְתִּי "lo, I have humbled."

And now it is easy to see how sound is the sequence of thoughts from vers. 3 to 5. The Lord says, "Do not be impatient, the time of judgment will come;" then, in order to comfort the impatient prophet, he refers him to the fate that has already befallen another enemy of Israel: "Behold, I have humbled him whose soul is not upright in him, whilst Israel is still alive. How much more shall I crush him, &c." There is no gap; neither is there any possibility of inserting anything, whether we consider the question from the rhythmic or from the merely exegetical point of view. In all probability בִּישָׁרָה נַפְשׁוֹ בּוֹ refers to Egypt, and הִשְׁפַּלְתִּי to the battle of Carchemish.

¹ "How much more will he be punished."

That there already existed at this time a prophecy of so reproductive a character as this, is what we are to learn from this chapter.

There are some other corrections which are chiefly due to Wellhausen's ingenuity. In ver. 15 we must read הרעל; השלבעתם in ver. 16 מעריהם; מסף חמת יהוה השקה ואף שבר in ver. 17 חמם and שר refer to things taken away by חמם and שר, cf. Amos iii. 10 (*Critical Remarks*, p. 15) and designate the beams fetched by the Babylonian king from the Lebanon (see *Keilinschriftliche Bibliothek*, 3, 2, pp. 14, 22), in order to form the roof of his palaces, and possibly "the prey of Egypt." Duhm is quite right in denying that בהמות has this meaning in Isa. xxx. 6, but the analogy of חנינים (Ezek. xxix. 3—an oracle, written, it seems to me, some sixteen years later than Hab. ii) is fully sufficient.—Both יכסך and יחיתך must be taken literally.

The ἐπὶ φῶς seems to contain a last הוי, but this is not really the case. Scholars have transposed vers. 18 and 19 in order to put the sentence commencing with הוי at the beginning of vers. 18–20, just as the other periods begin with this word. Yet no transposition is needed, but we must write instead of הוי אומר: ה'יאמר "can one say."

20. Habakkuk iii.

This piece has been written, as ver. 16 shows, and as may be inferred by observation of the linguistic peculiarities, during the Babylonian captivity. It is retrospective to the destruction that had already partly befallen the oppressors of the Jews (vers. 12–14), and anticipates a state of complete national happiness (vers. 18, 19). The agricultural distress of the country in which the author lives (ver. 17), as well as the fatal historical events that have just taken place (vers. 12–14), form a guarantee that the final destruction of Israel's enemy is impending (vers. 2 and 16).

The political events that have just occurred seem to have been accompanied by great natural phenomena (vers. 8–11). These were understood by the author as the result of the

Lord's starting—in anger and wrath—from his dwelling-place (vers. 3-7).

Nothing can prevent us from believing that the musical directions found in vers. 1 and 18 were originally attached to this song of encouragement.

According to Massoretic tradition there are סתומות after vers. 8 and 13. It may seem strange that we must separate נקבת, ver. 13, from מוחצת, ver. 12. But that this is possible may be inferred from Exod. xv. 10, 11, where נשפת and נמית belong to different strophes.

Most of the *κῶλα* consist of three words¹: the *στίχοι* *δίκωλοι* have nearly always six words; exceptions are found in ver. 17 and at the end of the two first strophes. Each strophe has twelve *στίχοι*.

ver. 2. ידעתי *Θ* (*κατενόησα*), יראתי *Μ*; *Θ*'s *ἐν τῷ παρῆναι τὸν καιρόν*—probably הָעֵת בְּבֹא—ought to replace the second בקרב שנים, which, in accordance with בבא העת, must be read בקרב שָׁנִים (*Θ* *ἐν τῷ ἐγγίζειν τὰ ἔτη*); *Μ* חייהו (*Θ* חיות) is parallel to תודיע; we must therefore write תִּיִּיתו “thou hast made it known,” the suffix refers to פָּעֵלךְ שָׁנִים and עַת refer to יוֹם צָרָה of ver. 16.

The beginning of the third *στίχος* has been lost in *Μ*, but is partly preserved in *Θ* (*ἐν τῷ παραχθῆναι τὴν ψυχὴν μου*); its original form may have been נִפְשִׁי [בְּהִמּוֹת] *נִפְשִׁי*.

ver. 4. לוֹ refers also to the first *κῶλον*; in שָׁם a substantive must be hidden (سَمَّاء “cloud”?).

ver. 6. עמד is perhaps a corruption of אמר, which means in Assyrian “he saw”; וימרר is a dialectic form instead of וימַרְר.

In ver. 7 read תַּחַת (*cod. Barbarini σεισθήσεται*; *Perles*) instead of תַּחַת רַע; רַע instead of *Μ*'s רֵאִיתִי (*Syrohexaplaris*, רֵאִי *Perles*), cf. Isa. xxiv. 19.—I do not think that אֵן is Heliopolis, but a country near Sinai, the name ending with ך, just as בּוֹשֶׁן, מְדִין, חִימֶן, פֶּאֶרֶן; אֵן is probably a corruption of בְּרֶן.—לוֹ in ver. 6 belongs to תַּחַת; *ἔνεκεν αὐτοῦ*, *cod. Barb.*; the same MS. has a verb after עוֹלָם, ἀλλοιωθή-

¹ See Sinker, *The Psalm of Habakkuk*, p. 11.

σουται: שנו or ישנו, which seems to be the Hebrew word underlying this translation, may be a mistaken reading for בשו. I propose to restore the whole *στύχος* thus:—

הליכות [אילת בשו] || לו תחת [ידן].

I can only understand vers. 8 and 9¹ by assuming that the prophet really witnessed a great inundation, which he describes as the work of the angry God. At the end of ver. 9 he still speaks of the waters, and we accordingly expect him to refer to the same subject at the beginning of this verse and at the end of ver. 8. על and ישועה may be synonyms for the ocean (وَسِيْعَة = ישועה "the wide one"?).

In ver. 9 b we expect to find a weapon of the Lord parallel to 9 a; it is probably the same as that mentioned in ver. 14 "mittu" (see below). מנו and קשתך are instrumental accusatives. I propose to write the first two *κῶλα* of ver. 9: ארִיָה תַעִיר קֶשֶׁתְךָ || שִׁבְעוֹת מְנו תֹאמֵר

אֲרִיָה is a loan-word (from the Assyrian *edu*, "mass of water," cf. Delitzsch, *Assyrisches HWB.*, p. 22 b) with a suffix which refers back to ישועה; אֲרִיָה מִן עֲרִית, cod. Barb. (προέβης).—תַעִיר "thou arouseth," is parallel to תֹאמֵר, which may have a similar meaning (cf. Ps. xciv. 4; Isa. xli. 6) or otherwise must be changed into תִּחַמֵּר (cf. ver. 15, the Qal Ps. xli. 4).—שְׁבָעוֹת is, I think, a dialectic form for שְׁפָעוֹת "floods" (of water); see my note upon נִקְבָה, ver. 14.

If the rivers are the object of divine wrath, then they must be the grammatical object of תִּבְקַע in ver. 9 c; and אֲרִי is the instrumental accusative of some word signifying a weapon—just as קֶשֶׁת and מְנו. Perhaps we may combine it with the Arabic root عرس ("with the lightning")².

¹ Especially the words כִּי חִדַּךְ וְגו'.

² I once thought that the translation of 9 b as offered by the codex Barb. (ἐχόρτασας βολίδας τῆς φαρέτρας σου) might be helpful. But that recalls to my mind the case of a friend of mine, who made praiseworthy efforts to read the Danish newspapers. "The first line I usually understand perfectly; the second line appears fairly clear; at the third line I give it up." ἐχόρτασας = השבעת seems quite clear; βολίδας = מנחם may stand; but φαρέτρας σου (= אמר) makes the whole task hopeless.

In vers. 8 and 9 we see the direct effect of the Lord's anger, as applied to the waters; in the next verses we have the indirect effect of his wrath upon the other parts of nature; ver. 10 may appear superfluous when compared with ver. 6; but there the author has the mountains near Sinai in his mind, here he speaks more generally.

ver. 10 b is quite obscure. What we read in Ps. lxxvii. 18 (זרמו מים עבות) is based upon our text, but hardly its true emendation. In ver. 10 d read רום אדיריה נשא "its waters raised a roaring"; רמם "to roar," see Delitzsch, *Ass. HWB.*, p. 624 a; as to *edu*, see my note upon ver. 9.

In ver. 11 two words have dropped out before שמש; cod. Barb. φῶς τὸ λαμπρὸν τοῦ ἡλίου ἐπέσχευ (רמם? cf. Jos. x. 12, 13).—יהלכו, though already read by the author of Ps. 77 (ver. 18), may be a corruption: ?יהכלו? cf. Gen. xlix. 12; Delitzsch, *Ass. HWB.*, p. 55, "they become obscure."

ver. 13. ראש is the usual word in Assyrian for the top of a house (Delitzsch, *HWB.*, p. 606 b); מן is the sign of the genitive, cf. כבוד מכל כלי חמדה, Nah. ii. 10.—צור Cheyne, מ צור; there were, of course, no houses built upon rocky ground in Babylonia; ערות יסוד עד צור is apparently a current Hebrew phrase and not to be taken too literally.

ver. 14. מטי Ruben, מטי מטי Ruben, כך פערו, 𐤀𐤁 𐤁𐤀 פער, מטי עליצתם? מל'תעקם—להפיצי. "Mittu" is the weapon by which Marduk crushes the *head* of Tiāmat, Creation-tablets, 4, 130; Delitzsch, *HWB.*, p. 406 a¹. Then נקב cannot mean "to pierce," but must be identical with Arab. كَفَّ "broke the head"; the same change of פ and ב seems to have taken place in ver. 9 b (שבעות) and possibly in Nah. ii. 4, where I should perhaps have written יְהַרְשִׁים (see *PSBA.* 20, 177).

vers. 12–14 probably refer to the same events as Isa. li. 13 ותפחר תמיד כל היום מפני חמת המציק.

ver. 15 has been transposed by von Gumpach and de

¹ The influence of the Marduk-religion upon this chapter has already been traced by Gunkel, *Schöpfung und Chaos*, pp. 102–106.

Goeje before ver. 8. Very sensible from a logical point of view. But there is something even stronger than logic: the demands of poetical form. Ver. 15 corresponds accurately to ver. 8 d, e, and must therefore remain in its place; it ends the narrative of the "theophany" and of its physical and historical consequences.

And again, as in ver. 2, the poet looks forward to the future.

In ver. 16 write צָלַל instead of צָלְלָו, and connect it with קוּל; צָלַל is perhaps a non-contracted infinitive derived from צָלַל "to fall" (Exod. xv. 10) and refers to the fall of the רָשָׁע, ver. 13. יָרַג אֲשׁוּרִי—רָשָׁע Wellhausen (Sinker), מָלַךְ אֲרָם אֲשֶׁר—אֲנִי differs in pronunciation, but not in meaning, from אֲנִי—אֲנִי. That ט's reading מוֹרִי (יָרַג אֲרָם) is right, is proved by צ's מוֹרִי (accinctorum meorum). עַם מוֹרִי designates the people, among whom I am a יָרַג. That is decisive for the date of the poem.

ver. 17. The mischievous joy, which the author betrays at the agricultural distress of Babylonia, shows that his fellow patriots were not occupied in the tilling of the soil—and had not obeyed, as far as the "gardens" are concerned, Jeremiah's injunction, xxix. 5.

21. Zephaniah ii (Müller 1, 120; 2, 65).

ver. 2. ט לא תהי כְּמִין עֵבֶר. Wellhausen.

מָלַךְ לְרִתְחָק כְּמִין עֵבֶר יוֹם. Discard 2 c with Wellhausen.

ver. 3. צִדְקָה יִשְׁעוּ קִישָׁפִים וַיַּעֲלֵו Ruben.

מָלַךְ אֲשֶׁר מִשְׁפָּטוֹ פָּעֵלוֹ בִּקְשׁוֹ צִדְקָה.

In ver. 5 half a καλος has dropped out after עליכם; these words may have been בעלי בתי אשקלון; see my note upon ver. 7.—ט מָלַךְ בְּנֵעַן, Ruben, אֲבִנְעָן; the "land of the Philistines," includes the inhabitants.

In ver. 6 discard הָיָם הָיָה (Wellh.) and write with ט (Wellh.) בְּרַחַת נֹחַ, if בְּרַחַת be not simply a double of נֹחַ.

ver. 7. ט מָלַךְ עֲלֵיהֶם, על הים, Wellhausen, אֲשֶׁר חָבַל הַיָּם. —Instead of בְּרַחַת בְּרַחַת, the former rules of Ascalon; cf. 1 Sam. xxxi. 3, where we must discard מוֹרִים, and write בעלי אנשים.

שובי לך is comparable to לך לך, ברח לך; as to קוה = Cilicia, see Winckler, *Alttestamentliche Untersuchungen*, p. 173; *J. Q. R.*, X, p. 543.

ver. 11 must originally have stood after ver. 12, as we see by the employment of נם. A local name must, of course, be hidden in בריתך ברם, very probably the name of a place where Jews lived. For it is to them that the author addresses his tidings, not to the natives of the country with the waterless cisterns; they did not require to be informed of a thing which they were naturally the first to perceive. Since I know how often final ך and ה have been interchanged¹, I have no doubt that we must read בריתה פום. See upon this place Neubauer, *Géographie du Talmud*, p. 349; *Z.D.M.G.*, XXXIX, 10 (de Goeje); *Zeitschrift für Assyriologie*, XIII, 123 (Fränkel). That its name occurs in the Talmud with final ך is, of course, of no consequence.

The restoration of 12 b is very doubtful. ט's מנוריק (ולל מניר) is apparently the right reading, and as this word, when meaning *παροιουσία*, is always preceded by a substantive in the construct state, I venture to write עם זמת (cf. עם מנורי Hab. iii. 16 ט). להם

12 שובי לך ציון אסירית קוה || [זמת עם] מנוריק משנה אשיב ל[הם]

11 גם את פום בריתה שלחתי אסיריק מבור אין מים בו.

These laboured verses interrupt the light, winged lines that precede and follow it. The same applies to the words על בניך יין in ver. 13. They destroy the parallelism of members and must be discarded. But it is clear that they as well as vers. 11 and 12 were written at the time of the Hellenic rule. Historians, I hope, will one day inform us of the accurate date and circumstances under which they were written.

¹ The following are a few examples: 2 Ki. xix. 26 לפני קמך Wellhausen, ולל לפני קמה; Isa. xiv. 20 ארן Ruben, אר, אר, אר, אר; Ezek. xxiii. 41 לפניך Ruben, ולל לפניך; ibid. xxiii. 43 ארן Ruben, אר, אר, אר; Nah. iii. 7 אר, אר, אר; ibid. iii. 9 בצורה, אר, בצורה.

ver. 7. לך, וְלִי, וְלִי.

ver. 8. וְלִי חֵיל יָם מִיִּם, וְלִי חֵילָה יָם מִיִּם.

In ver. 9 a word has perhaps dropped out after מַצִּירִים, parallel to עֲצָקָה, "Cush was her strength and Egypt her might."

But the chief obstacle against the right understanding of this chapter lies in ver. 15. Everything is clear until חֵרֵב, the words שֶׁחֵרֵב forming a *Qina-κῶλον*. Then the text runs on חֵרֵב כִּילֵק הַחֲכָבִיר. All these words occur either in the beginning of our verse (חֵרֵב) or in vers. 16 and 17 (כִּילֵק and חֵרֵב), with the exception of חֵרֵב and חֲכָבִיר; and what is generally offered as the translation of these words has not very much in common with Nahum's sublime style. Let us at once assume that these words do not really constitute a sentence. They are merely marginal notes intended to correct the readings of the text proper, or sometimes perhaps they were used to preserve clearly those words of the text, the writing of which was in danger of vanishing. But how about חֵרֵב and חֲכָבִיר?

ver. 16 b is usually translated "the caterpillar casts off its skin and flies away." Is it not striking that the comparison used in ver. 16 takes the wind out of the sails of the comparison employed in ver. 17 c, d? In a word, our translation of ver. 16 b is utterly wrong: כִּילֵק הַחֲכָבִיר and כִּילֵק הַחֲכָבִיר point out the real beginning of the sentence, which reads כִּילֵק הַחֲכָבִיר. Then פֶּשֶׁט וִיעָף must contain two substantives, which form the subject of the sentence and are parallel to רִבְלִיָּה, just as כִּילֵק הַחֲכָבִיר is parallel to רִבְלִיָּה. If we now bear in mind how many Assyrian words have been used by Nahum in the second chapter¹, we shall not be astonished if something of the same kind underlies the letters פֶּשֶׁט וִיעָף. I think Nahum said: פֶּשֶׁט וִיעָף.—פֶּשֶׁט וִיעָף, "the name of a calling, more especially it seems, a class of magicians or priests entrusted with anointing and the fabrication of anointments," Delitzsch,

¹ See *PSBA.*, XX, p. 182.

HWB., p. 550 b. With regard to *יִשְׁפֵּה*, comp. the Assyrian *āšipu* (from the root *יִשְׁפֵּה*), which means a “conjurer” (cf. Hebrew *יִשְׁפֵּה*), Delitzsch, *HWB.*, p. 247 a “anointers and conjurers have increased like the cankerworm.”

In ver. 17 we must read with Wellhausen כְּנוּבִי instead of כְּנוּבִי נֹכֵחַ, and מְנַדֵּינִי instead of מְנַדֵּינִי (נֹדֵר), “mindidu . . . der das Messen (von Getreide . . .) besorgt und überwacht,” Delitzsch, *HWB.*, p. 393 b.

Whoever is a little acquainted with Babylonian and Assyrian life, will appreciate the truth of Nahum's saying. The different classes of Assyrian population are compared with locusts, &c., because of their multitude and because of the suddenness of their future disappearance; no word of their faithlessness or their foreign origin is mentioned.

This poem exhibits a strikingly symmetrical construction. Where we have three κῶλα in the στροφή, there are also three in the ἀντιστροφή: and where we have two in the στροφή, there we have two in the ἀντιστροφή. And at the end of both couplets of στροφή and ἀντιστροφή an ἐπὶφθόσ of three κῶλα follows. It is worth noticing that the second chapter of Nahum also consists of στίχοι of two κῶλα and others of three. But they follow one another *without* an apparent principle (see *PSBA.*, XX, 183, 184).

Colonel Billerbeck, the learned and keen-sighted student of Assyrian fortresses, and more especially of the military aspects of the book of Nahum, has tried to show—upon tactical grounds—that some verses of chapter iii must be transposed so as to form part of the second. We shall perceive how very improbable this transposition appears after having seen that every line and every κῶλον of the third chapter has its fixed place in the plan of the whole poem.

24. Jeremiah xli. 3-12 (Müller I, 105; 2, 32).

This song of Jeremiah was composed soon after Pharaoh Necho's defeat at Carchemish—in, or soon after, 604; it had already attracted Prof. Müller's attention.

We observe that Jeremiah applies here the very same scheme which had been used by Nahum in the second part of his third chapter. But Jeremiah omitted the ἐπιδός, and added, what is wanted in Nahum's piece, the charm of verbal *corresponsio*. There can be no doubt that Jeremiah imitates Nahum intentionally, a remark which applies both to Nahum's second and third chapter.

Jeremiah says לא הפני Nah. ii. 9 ואין מפנה
 התהוללו הרכב Nah. ii. 5 יתהוללו הרכב
 ניום . . . קלונך Nah. iii. 5 ניום קלונך

But one thing is perhaps most remarkable of all. Jeremiah's והמה החים reflects beyond doubt what we read in Nah. ii. 9 והמה נסים. Now I am firmly convinced of what I have tried to prove in the *PSBA.*, XX, 181, that the word והמה in Nahum is a corruption. If this corruption was already read and imitated by Jeremiah, then we cannot help thinking that the corruptions which we now find in Nahum's oracles originated very soon after they were published.

Another passage where we notice the same fact may be found in Jer. vi. 6¹ עשק בקרבה כלה העיר הפרק, where we must read פרק instead of פקר (Giesebrecht). Jeremiah undoubtedly quotes Nahum (iii. 1) and applies his words to Jerusalem; but already found the corrupt reading פרק instead of פריץ. — עשק בקרבה is a reflex of ימיש טרף.

These twenty-four cases of symmetrical corresponding strophes belong together; it would be absurd to say that they are more or less due to chance, that Hebrew poets and prophets always used to link together their lines so as to form strophes, were sometimes seized by a sudden desire for symmetry, and that to these caprices we owe our twenty-four cases. No, they represent a fixed form,

¹ I am indebted to Prof. Cheyne for having directed my attention to these words.

that was handed down from the earliest times of Hebrew literature to the very latest; from the days of Deborah—say, about 1250 B.C.—to those of the second Isaiah—say, 540 B.C., during a space of some 700 years.

What is the origin of this form? D. H. Müller thinks he has found traces of it in Arabic as well as Assyrian literature; he goes on to assert that this form was originally common to all the nations of the Semitic stock; that this kind of song, indigenous to Semitic soil and originally intended for choric performance, was carried by the inevitable Phoenicians to Greece and there developed into what we now call the strophic poetry of Pindar and Aeschylus, &c.

Now with regard to the Arabic examples collected by Müller from the Qorân, I am perhaps not an efficient judge; but I must own I cannot believe in them. With regard to the Assyrian, there seem to occur frequently in the Creation-tablets strophes of eight lines; a division which the poet could easily invent at any time in order to dispose his materials more closely, and which does not point to a general Semitic tradition. And there are a few other poems, published by Mr. Strong (*PSBA.*, XVII, 139; XX, 154 ff.), which have strophes of an equal number of lines. Neither they nor the Creation-tablets show any sure proofs of symmetric *corresponsio*. But it is just possible that verbal *corresponsio* occurs in two examples quoted by Müller (I, 18, 19; *Keilinschriftliche Bibliothek*, II, p. 78, 186-190: III, 2, p. 44, 38-52).

On the other hand, it cannot be denied that there is a close analogy between the Hebrew poems which I have just enumerated, and the Greek choral songs. To sum up the points of analogy:—

1. In both cases we find strophes and antistrophes containing the same number of lines.
2. In both we find the verbal *corresponsio*.
3. The third point is the existence of the ἐπεὶ ὁδός, which

occurs in nine cases out of twenty-four, and the *μεσφδός*, which occurs in two cases (Hos. viii. 10; Isa. li. 21-23).

4. In three cases—Exod. xv, Judges v, Mic. ii—there cannot be any doubt that they were partly sung or spoken by a chorus.

But here we must stop. The ideas of classical scholars—as far as I am aware—are not at all settled with regard to the origin of the *εἶδος τριαδικόν*. There is a tradition that it was invented by Stesichoros, and another, that it was originally connected with sacred dances. Both these statements have been vigorously attacked by Otto Crusius in the *Commentationes Philologae* in honour of Ribbeck. We had better not set foot on such slippery ground.

The question is not, how could the Greeks get these forms from the Semites?—for we are not at all sure that these forms were common to the whole stock—but rather, can it be strictly proved that the Greeks got it from the Israelites? *It must be directly proved*. For everybody who appreciates as gratefully as he ought the inexhaustible wealth of the Hellenic mind, will shrink from rashly assuming that they needed for their art much outside help. But even supposing that they did, that would mean little. They have inspired these forms with the divine music of their metre; they have turned the use of these forms to the celebration of noble physical exertion and strength; and they have, inspired by Dionysos, created out of these forms their drama, that incarnation of types and events of the ancient local sagas on the higher level of the Attic stage.

Leaving such reflections, I confine myself to the remark that if the conclusion cannot be avoided that the Greeks are somehow indebted to the Israelites for these forms, the transmission probably took place in the seventh century, and that the north-east of Egypt and Corinth may show us the course taken from Palestine to Attica.

The examples at our disposal may be divided in different ways. For division is necessarily the beginning of historical arrangement.

In thirteen pieces *two* strophes have always the same number of lines (2 Sam. i; Amos vii; Hos. vii; Isa. i; xlvii; xlix. 1-7; li. 1-8; li. 9—lii. 10; liii; Jer. xlvi; Mic. ii; Nah. iii; Hab. ii).

In nine pieces *three* strophes have always the same number of lines (Judges v; Exod. xv; Deut. xxxii; Jer. ix, x; Zeph. ii; Mic. iii; Hab. iii; Zech. ix). This class includes the most ancient poems.

In two pieces, it seems, *four* strophes have always the same number of lines (Amos i; Ezek. xiv).

Then there are poems consisting only of Qina-κῶλα (three poems: Zeph. ii; Isa. xlvii; li. 9 sqq); secondly, such which have no Qina-κῶλα (eleven poems: Judges v; Exod. xv; Deut. xxxii; 2 Sam. i; Isa. li. 1-8; liii; Ezek. xiv; Amos i; vii(?); Hos. vii; Hab. iii)—to this class the most ancient pieces apparently belong. Thirdly, the *genus mixtum*, where both Qina-κῶλα and common κῶλα are used (Isa. i, xlix; Jer. ix, x, xlvi; Mic. ii, iii; Hab. ii; Nah. iii; Zech. ix).

The oldest example of the *genus mixtum* is Isa. i; of the pure Qina-strophes, Zeph. ii. The three poems that belong to the latter class are closely connected with one another. Zephaniah's words (ii. 15) הישבת לבטח האמרה בלבבה אני ואפסי עור have been repeated in Isa. xlvii. 8; and Isa. xlvii and li. 9 ff. are "pendants"; comp. xlvii. 2 גלי צמחך וגו' with lii. 1 לבשי בגדי תפארתך.

What then was, as far as we can see, the original form of Hebrew strophic poetry? Three strophes of equal length introduced by a line from the mouth of the leader (the *ἐξάρχων* or the *ἐξάρχουσα*) and ended by an *ἐπφδός*—the strophes with occasional verbal *corresponso* and without any Qina-κῶλα.

PAUL RUBEN.

THE TEXTS.

4. Micah iii.

ואמר שמעו נא ראשי יעקב || וקציני בית ישראל
 הלא לכם לדעת את המשפט: || שנאי טוב ואהבי רע
 גולי עורם מעליהם || ושארם מעל עצמותם
 ואשר . . . שאר עמי || ואת עצמותיהם פצחו
 ופרשו כשאר בסיר || וכבשר בתוך קלחת
 אז יזקו אל יהוה || ולא יענה אותם
 ויסתר פניו מהם בעת ההיא || כאשר הרעו מעלליהם.

כה אמר יהוה על הנביאים | המתעים את עמי || הנשכים בשניהם וקראו שלום
 ואשר לא יתן על פיהם || וקדשו עליו מלחמה
 לכן לילה לכם מחזון || וחשכה לכם מקסם
 ובאה השמש על הנביאים || וקדר עליהם היום
 ובשו החזים וחפרו הקסמים || ועטו על שפם כלם
 כי אין מענה אלהים
 ואולם אנכי מלאתי כח | ומשפט וגבורה || להגיד ליעקב פשעו | ולישראל חטאתו.

שמעו נא זאת ראשי בית יעקב || וקציני בית ישראל
 המתעבים משפט | ואת כל הישרה יעקשו || בנה ציון בדמים | וירושלים בעולה
 ראשיה בשחד ישפטו || וכהניה במחיר יורו
 ונביאיה בכסף יקסמו || ועל יהוה ישענו לאמר
 הלא יהוה בקרבנו || לא תבוא עלינו רעה
 לכן בגללכם ציון שדה תחרש
 וירושלם עיין תהיה || והר הבית לבמות יערי.

5. Jeremiah x. 1-16.

שמעו את הדבר || אשר דבר יהוה עליכם | בית ישראל

כה אמר יהוה || אל דרך הגוים על תלמדו
ומאתות השמים אל תחתו || כי יחתו הגוים מהמה
כי חקות העמים הבל הוא

כי עץ מיער כרתו || מעשה ידי חרש במעצד
בכסף ובוזה ייפהו || במסמרות ובמקבות יחזקום | ולא יפיק
כתמר מקשה המה | ולא ידברו || נשא ינשוא כי לא יצעדו
אל תיראו מהם כי לא ירעו || וגם היטיב אין אתם.

מאין כמוך יהוה || גדול אתה וגדול שמך בגבורה
מי לא ייראך מלך הגוים | כילך יאתה || כי בכל חכמי הגוים | ובכל מלכותם מאין כמוך
ובאחת יבערו ויכסלו || מוסר הבל מעשיהם
כסף מרקע מתרשיש יבוא | זהב מאופז || מעשה חרש וידי צרף
תכלת וארגמן לבושם || מעשה חכמים כלם
ויהוה אלהים אמת || הוא אלהים חיים ומלך עולם
מקצפו תרעש הארץ || ולא יכלו גוים זעמו.

עשה ארץ בכחו || מכין תבל בחכמתו || ובתבונתו נטה שמים
לקול תתו המון מים בשמים || ויעלה נשיאים מקצה הארץ
ברקים למטר עשה || ויוצא רוח מאוצרותיו
נבער כל אדם מדעת || הביש כל צורף מפסל
כי שקר נסכו || ולא רוח במ
הבל המה מעשה תעתעים || בעת פקדתם יאברו
לא כאלה חלק יעקב || כי יוצר הכל הוא
וישראל שבט נחלתו || יהוה צבאות שמו.

6. Isaiah xlvii.

נאלנו יהוה צבאות שמו | קדוש ישראל
שבי דומם ובאי בחשך | בת כשדים
כי לא תוסיפי יקראו לך | גברת ממלכות
 קצפתי על עמי חללתי נחלתי | ואתנם בידך
 לא שמת להם רחמים | על זקן הכבדת עלך מאד
 ותאמרי לעולם אהיה | גברת עד
 לא שמת אלה על לבך | לא זכרת אחריתה

ותבטחי ברעתך | אמרת אין ראני
 חכמתך ודעתך | היא שובבתך
ותאמרי בלבך | אני ואפסי עוד
 ובא עליך רעה | לא תדעי שחרה
 ותפל עליך הוה | לא תוכלי כפרה
 ותבא עליך פתאם | שאה לא תדעי

הנה היו כקש | אש שרפתם
 לא יצילו את נפשם | מיד להבה
 אין נחלת לחמם | אור לשבת נגדו
כן היו לך סחריד | באשר יגעת מנעוריד
 איש לעברו תעו | אין מושיעך

רדי ושבי על עפר | בתולת בת בבל
שבי לארץ אין כסא | בת כשדים
כי לא תוסיפי יקראו לך | רכה וענגה
 קחי רחים וטחני קמח | גלי אמתך
 חשפי שבל גלי שוק | עברי נהרות
 תגל ערותך | גם תראה חרפתך
 נקם אקח | ולא אפרע אדם

ועתה שמעי זאת עדינה | היושבת לבטח
האמרה בלבבה | אני ואפסי עוד
 לא אשב אלמנה | ולא אדע שכול
 ותבאנה לך שתי אלה | רגע ביום אחד
 שכול ואלמון | פתאם באו עליך
 ברב כשפיד | בעצמת חבריד מאדי

עמדי נא בחבריד | וברב כשפיד
באשר יגעת מנעוריד | אולי תוכלי הועיל
 אולי תערצי [נלאית] | ברב עצתך
 יעמדו נא ויושיעוך | הברי שמים
 החזים בכוכבים מודיעים לחדשים | מאשר
 יבאו עליך

7. Isaiah li. 9, 10, 17-23; lii. 1, 2, 7-10.

<p><u>עורי עורי ציון</u> לבשי עוז לבשי בגדי תפארתך ירושלם עיר הקדש כי לא יוסיף יבוא בך עוד ערל וטמא התנערי מעפר קומי שבי ירושלם התפתחי מוסרי צוארך שביה בת ציון</p>	<p><u>עורי עורי</u> לבשי עז זרוע יהוה עורי כימי קדם דורות עולמים הלא את היא המחצבת רהב מחוללת תנין הלא את היא המחרבת ים מי תהום רבה השמה מעמקי ים דרך לעבור גאולים</p>
<p>מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אמר לציון מלך אלהיך קול צפיק נשאו קול יחדו ירננו כי עין בעין יראו בשוב יהוה ציון פצחו רננו יחדו חרבות ירושלם כי נחם יהוה עמו גאל ירושלם חשך יהוה את זרוע קדשו לעיני כל הגוים וראו כל אפסי ארץ את <u>ישועת אלהינו</u></p>	<p>התעוררי התעוררי קומי ירושלם אשר שתית מיד יהוה את כוס חמתו את קבעת כוס התרעלה שתית מצית אין מנהל לה מכל בנים ילדה ואין מחזיק בידה מכל בנים גדלה שתים הנה קראתיך מי ינוד לך השד והשבר והרעב והחרב מי <u>ינחמך</u> בניך עלפו שכבו בראש כל חוצות המלאים חמת יהוה גערת אלהיך</p>
<p>לכן שמעי נא זאת עניה ושכורת ולא מיי כה אמר אדניך יהוה ואלהיך יריב עמו הנה לקחתי מידך את כוס התרעלה את קבעת כוס חמתי לא תוסיפי לשתותה עוד ושמתי ביד מוניך [וביר מעניך] אשר אמרו לנפשך שחי ונעברה ותשימי כארץ גוד וכחץ לעברים</p>	

8. Isaiah li. 1-5, 6-8, 11.

שמעו אלי רדפי צדק || מבקשי יהוה
הביטו אל צור חצבתם || ואל מקבת בור נקרתם
הביטו אל אברהם אביכם || ואל שרה תחוללכם
כי [אחד] קראתיו || ואברכהו וארביהו
כי נחם יהוה ציון || נחם כל חרבותיה
וישם מדברה כעדן || וערבתה כגן יהוה
ששון ושמחה ימצא בה || תודה וקול זמרה
הקשיבו אלי עמי || ולאמי אלי האזינו
כי תורה מאתי תצא || ומשפטי לאור עמים ארגיע
קרוב צדקי יצא ישעי || וזרועי עמים ישפטו
אלי איים יקוו || ואל זרועי ייחלון
ופדויי יהוה ישובון || ובאו ציון ברנה
ושמחת עולם על ראשם
ששון ושמחה ישיגון || נסו יגון ואנחה
שאו לשמים עיניכם || והביטו אל הארץ מתחת
כי שמים כעשן נמלחו || והארץ כבגד תבלה
וישביה כמו בן ימותון
וישועתי לעולם תהיה || וצדקתי לא תחת
שמעו אלי ידעי צדק || עם תורתי בלבם
אל תיראו חרפת אנוש || ומגדופתם אל תחתו
כי כבגד יאכלם עש || וכצמר יאכלם סס
וצדקתי לעולם תהיה || וישועתי לדור דורים

14. 2 Samuel i. 19-27.

הצבי ישראל בתוך מלחמה || יהונתן על במותיך חלל
איך נפלו גבורים
אל תגירו בנת || אל תבשרו בחוצות אשקלון
פן תשמחנה בנות פלשתים || פן תעלזנה בנות הערלים
הרי בגלבע אל טל || ואל מטר עליכם ושדי תרומות
כי שם ננעל מנן גבורים || מנן שאול בלי משוח בשמן
מדם חללים מחלב גבורים
קשת יהונתן לא נסוג אחר || וחרב שאול לא תשוב ריקם
שואל ויהונתן הנאהבים והנעימים
לא . . . בחייהם || ובמותם לא נפרדו
מנשרים קלו מאריות גברו
בנות ישראל אל שאול בכינה
המלבשכם שני עם עדנים || המעדה עדי זהב על לבושכם
צר לי עליך אחי יהונתן || נעמת לי מאד
נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים
איך נפלו גבורים || ויאבדו כלי מלחמה
k k 2

15. Isaiah i. 2-20.

שמעו שמים והאזיני ארץ | כי יהוה דבר || בנים גדלתי ורוממתי | והם פשעו בי
ידע שור קנהו | וחמר אבוס בעליו || ישראל לא ידע | עמי לא התבונן
הוי גוי חטא | עם כבד עון

זרע מרעים בנים משחיתים | עזבו את יהוה || נאצו את קדוש ישראל | נורו אהור
על מה תכו עוד | תוסיפו סרה || כל ראש לחלי | וכל לבב דוי
מכף רגל ועד ראש | אין בו מתום

פצע וחבורה ומכה טריה || לא זלו ולוא חבשו | ולא רכבה בשמן
ארצכם שממה | עריכם שרופות אש || אדמתכם לנגדכם זרים אכלים אותה
ונותרה בת ציון || כסכה בחרם כמלונה במקשה | כעיר נצורה
לולי יהוה צבאות | הותיר לנו שריר || כמעט כסדם היינו | לעמרה דמינו •

שמעו דבר יהוה | קציני סדם || האזינו תורת אלהינו | עם עמורה
למה לי רב זבחיכם | יאמר יהוה || שבעתי עולות אילים | וחלב מריאים
ודם פרים וכבשים ועתודים לא הפצתי

כי תבאו לראות פני || מי בקש זאת מידכם | רמס חצרי
לא תוסיפו הביא מנחת שוא || קטרת תועבה היא לי
חדש ושבת קרא מקרא || לא אוכל און ועצרה

חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי || היו עלי לטרח | נלאיתי נשא
ובפרשכם כפיכם | אעלים עיני מכם || גם כי תרבו תפלה | אינני שמע
ידיכם דמים מלאו | רחצו הזכו || הסירו רע מעלליכם | מנגד עיני
חדלו הרע למדו היטיב | דרשו משפט || אשרו חמוץ שפטו יתום | ריבו אלמנה •

לכו נא ונוכחה | יאמר יהוה
אם יהיו חמאיכם כשנים | כשלג ילבינו || ואם יאדימו כתולע | כצמר יהיו
אם תאבו ושמעתם | טוב הארץ תאכלו || ואם תמאנו ומריתם | חרב תאכלו
כי פי יהוה דבר •

16. Jeremiah ix. 1-10, 16-21.

מי יתנני במדבר | מלון אורחים || ואעזבה את עמי | ואלכה מאתם
 כי כלם מנאפים | עצרת בוגדים || הניעו תך בתך | מרמה במרמה
 וידרכו את לשונם | קשתם שקר || ולא לאמונה נברו בארץ
 כי מרעה אל רעה יצאו || ואתי לא ידעו | נאם יהוה •

איש מרעהו השמרו || ועל כל אח אל תבטחו
 כי כל אח עקוב יעקב || וכל רע רכיל יהלך
 ואיש ברעהו יהתלו || ואמת לא ידברו
 למדו לשונם דבר שקר | נלאו שוב || מאנו דעת אתי | נאם יהוה •

לכן כה אמר יהוה אבאות
 הנני צרפם ובחנתים || כי [איך] אעשה מפני | רעת בת עמי
 חץ שוחט לשונם | מרמה דבר || בפיו שלום אל רעהו ידבר | ובקרבו ישים ארבו
 העל אלה לא אפקד בהם | נאם יהוה || אם בגוי אשר כזה | לא תתנקם נפשי •

על ההרים אשא בכי ונהי || ועל נאות מדבר קינה
 כי נצתו מבלי איש עובר || ולא שמעו קול מקנה
 מעוף השמים ועד בהמה | נרדו הלכו
 ונתתי את ירושלם לגלים | מעון תנים || ואת ערי יהודה אתן שממה | מבלי יושב •

דבר כה אמר יהוה צבאות
 קראו למקוננות | ואל החכמות שלחו || ותבאנה ותמהרנה | ותשאנה עלינו נהי
 ותרדנה עינינו דמעה || ועפעפינו יזלו מים
 כי קול נהי נשמע מציון | איך שרדנו || בשנו מאד כי עזבנו ארצנו | השלכנו ממשכנותינו •

כי שמענה נשים דבר יהוה || ותקח אונכם דבר פיו
 ולמדנה בנותיכם נהי || ואשה רעותה קינה
 כי עלה מות בחלוננו | בא בארמנותינו || להכרית עולל מחוץ | בחורים מרחובות
 ונפלה נבלת האדם כרמן | על פני השרה || וכעמיר מאחרי הקוצר | ואין מאסף •

17. Hosea vii.

בשובי שבות עמי || כרפאי לישראל
 ונגלה עון אפרים || ורעות שמרון כי פעלו שקר
 ויהי אפרים כיונה || פותה אין לב
 מצרים קראו אשור הלכו: || כאשר ילכו אפרש
 עליהם רשתי
 כעוף השמים אורידם || איסיר במכשל צעדיהם
 אוי להם כי נדרו ממני || שד להם כי פשעו בי
 אנכי אפדם || והמה דברו עלי כובים
 ולא זעקו אלי בלבם
 כי ילילו על משכבותם || עלדגן ותירוש יתגודדו
 יסורו בי וישובו לעל || היו כקשת רמיה
 יפלו בחרב שריהם || מזעם לשונם מלכיהם
 אפרים בעמים הוא מתבולל
 אפרים היה כענה || בלא הפוכה תאכל
 אכלו זרים כחו || והוא לא יבין
 גם שיבה זרקה בו || והוא לא ידע
 וענה גאון ישראל בפניו
 ולא שבו אל יהוה אלהיהם || ולא בקשהו בכל זאת

18. Micah ii. 1-11.

הוי חושבי און || ופעלי רע על משכבותם
 באור הבקר יעשוה || כי יש לאל ידם
 וחמדו שדות וגולו | ובתים ונשאו || ועשקו גבר וביתו | ואיש ונחלתו •
 לכן כה אמר יהוה || הנני חשב על המשפחה הזאת רעה
 אשר לא תמישו משם צוארותיכם || ולא תלכו רומה
 כי עת רעה היא •

ואתן לאויב • • • || להעביר מבטח [שכור] י מלחמה
 נשי עמי תגרשון | מבית תענוניהן || מעל עלליהן תדחן | הדרי לעולם •
 ביום ההוא ישא עליכם משל || ונהה נהי לאמר
 חלק עמי ימד בחבל | ואין משיב || לשובינו שדינו יחלק | שדר נשרנו •
 אל תטיפו [יטופין] || ולא יטיפו לאלה
 ולא י[מג] כלמות || האמור בית יעקב
 הקצר רוח יהוה || אם אלה מעלליו
 הלא דבריו ייטיבו || עם הישר הולך •

קומו ולכו כי לא לכם | זאת המנוחה || בעבור טמאה וחבל | נפרדתם עליה
 לכן לא יהיה לכם || משליך גורל בקהל יהוה
 לו [קם] איש הולך || רדף רוח ושקר כזב
 אטיף לכם ליין ולשכר || והיה מטיף העם הזה •

19. Habakuk ii.

הוי בצע בצע רע לביתו || לשום במיום קנו

להנצל מקף רע

יעצת בשת לביתך || קצות עמים רבים | וחוטא נפשך

כי אבן מקיר יזעק || ובפים מעץ יעננו

הוי בנה עיר בדמים || וכונו קריה בעולה

הלא הנה מאת יהוה צבאות

וייגעו עמים ברי אש || ולאמים ברי ריק יעפו

כי תמלא הארץ || לדעת את כבוד יהוה

כמים יכסו על ים

הוי משקה רעהו || מסף חמת יהוה

השקה ואף שכר || למען הביט על מעריהם

השבעתם קלון מכבוד || שחה גם אותה והרעל

תסוב עליך כוס ימין יהוה || ויקלקלן על כבודך

כי חמס לבנון יכסך || וישר [בהמות] יחיתך

מדמי אדם וחמס ארץ || קריה וכל יושבי בה

על משמרתו אעמדה || ואחיצבה על מצור

ואצפה לראות מה ידבר בי || ומה ישיב על חוכבתי

וענני יהוה ויאמר

כתב חזון ובאר על הלוחות || יופח לקן ולא יכוב

כי עוד חזון למועד || ויפח לקן ולא יכוב

אם יתמהמה חכה לו || כי בא יבא לא יאחר

הן השפלתו לא ישרה נפשו בו || וצדיק באמונתו יהיה

ואף כי [היי נ] בגד || גבר יהיר ולא יגוה

אשר הרחיב כשאל נפשו || והוא כמות ולא ישבוע

ויאסף אליו כל הנוים || ויקבץ אליו כל העמים

הלא אלה כלם עליו משל ישאו || ומליצה חירות לו

ויאמר הוי המרבה לא לו | עד מתי || ומכבד עליו עבטי

הלא פתח יקומו נשכר | ויקצו מעזעזעך || והיות למשפחות למו

כי אתה שלות גוים רבים || ישלך כל יתר עמים

מדמי אדם וחמס ארץ || קריה וכל יושבי בה

מה הועיל פסל || כי פסלו יצור

מסכה ומורה שקר || כי במח יצרו עליו

לעשות אילים אלמים

היאמר לעץ הקוצה || עורי לאבן דומם

הוא יורה הנה הוא תפוש | [זהב וכסף] || וכל רוח אין בקרבו

ויהוה בחיבל קרשנו || הם מפניו כל הארץ .

20. Habakkuk iii.

יהוה שמעתי שמעך || ידעתי יהוה פעלך
 בקרב שנים קיוונו || בנא העת חודיע
 נפשי || ברנו רחם תוכר
 אלה מחסן יבוא || וקדוש מהר פארן
 כסה שמים חודו || ותחלתו מלאה הארץ
 ונגה כאור יהיה || קרנים מידו לו
 ו[עם] חביון עזה
 לפני ילך דבר || ויצא רשף לרגליו
 [אמר] וימורד ארץ || ראה ויחר גוים
 ויתפוצצו הררי עד || שחו נבעות עולם
 הליכות [אילת בשנו] || לו תָּמַת [דרן]
 רעו אהלי כושן || ירמון יריעות ארץ מדיו.

הבנהרים חרה יהוה || אם בנהרים אפך
 אם בים עברתך
 כי תרכב על סוסך || מרכבתך ישועה
 אדריה תעיר קשתך || שְׁבָעוֹת מַטְ[ו] תאמר
 נהרות תבקע [ערץ]
 ראוך יחילו הרים || יגרו שמים עברתך
 נתן תהום קולו || רום אדריה נשא
 [דמם מאור] שמש || ירח עמד ובלה
 לאור חציר י[חכל]ו || לנגה ברק חניתך
 בזעם תצעד ארץ || באף תדוש גוים
 יצאת לישע עמיד || לישע את משיחך
 מחצת ראש מבית רשע || ערות יסוד עד צור

נקבת במט[ו] ראש פרוי || יסערו בך
 פערו [מלכת]תם || כמו לאכל עני במסתר
 דרכת בים סוסך || חמר מים רבים
 שמעתי וחרגו במני || לקול צללו שפתי
 יבא רקב בעצמי || ותחתו ירגו אשורי
 אנוח ליום צרה || לעלות לעם מגורי
 כי תאנה לא תפרח || ואין יבול בגפנים
 כחש מעשה זית || ושרמות לא עשה אכל
 גור ממכלה צאן || ואין בקר ברפחים
 ואני ביהוה אעלוה || אנילה באלהי ישע
 יהוה אדני חילי || וישם רגלי כאילות
 ועל במותי ידריכני.

21. Zephaniah ii.

התקששו וקשו הגוי לא נכסף	[שמעתי חרפת מואב וגדופי בני עמון
בטרם לא תהיו כמין עבר	אשר חרפו את עמי ויגדילו על גבולם
בטרם לא יבוא אליכם חרון אף יהוה	לכן חי אני נאם יהוה צבאות אלהי ישראל
בקשו את יהוה כל ענוי הארץ	כי מואב כסדם תהיה ובני עמון כעמרה
עשו משפט ופעלו צדק בקשו ענוה	ממשק חיל ומכרה מלח ושממה עד עולם
אולי תסתרו ביום אף יהוה	שארית עמי יבזום ויתר גוי ינחלום
כי עזה עזובה תהיה ואשקלון לשממה	זאת להם תחת גאונם
אשדוד בצהרים יגרשוה ועקרון תעקרי	כי חרפו ויגדילו על עם יהוה צבאות]
הוי ישבי חבל הים גוי כרתים	[וכרת יהוה אלהיהם] את כל אלהי הארץ
דבר יהוה עליכם [בעלי בתי אשקלון]	וישתחו לו איש ממקומו כל איי הגוים
אכניעך ארץ פלשתים והאבדתך מאין יושב	גם [אתם] כושים חללי חרבו המה
והיתה כרת נות רעים וגדרות צאן	ויט ידו על צפון ויאבד את אשור
והיה חבל הים לשארית בית יהודה	וישם את נינוה לשממה עיה כמדבר
על הים ירעון בעלי בתי אשקלון	ורבצו בתוכה עדרים כל חיתו גוי
בערב ירבצון מפני בני יהודה	גם קאת גם קפר בכפתריה ילינו
כי יפקדם יהוה אלהיהם ושב שבותם	קול [ינשוף] בחלון ערב בסף

כזאת העיר העליזה | היושבת לבטח
האמרה בלבבה | אני ואפסי עוד
איך היתה לשמה | מרבץ לחיה
כל עבר עליה ישרק | יניע ידו

22. Zechariah ix. 9-x. 1.

גילי מאד בת ציון || הריעי בת ירושלם
 הנה מלכך יבוא לך || צדיק ונושע הוא
 עני ורכב על חמור || ועל עיר בן אתונות
 והכרתי רכב מאפרים || וסוס מירושלים
 ונכרתה קשת מלחמה || ודבר שלום לגוים
 ומשלו מים עד ים || ומנהר עד אפסי ארץ •

כי דרכתי לי יהודה || קשת מלאתי אפרים
 ועוררתי בניך ציון || ושמתיים כחרב גבור
 ויהוה עליהם יראה || ויצא כברק חצו
 ואדני יהוה בשופר יתקע || והלך בסערות תימן
 יהוה צבאות יגן עליהם || ואכלו בבשר בני קלע
 ושתו דמם כמו יין || ומלאו כמוזק . . . •

והושיעם יהוה אלהיהם ביום ההוא
 ונצר עמו כאבני נזר || מתנוססות על ארמתו
 כי מיהוה טובו || ומיהוה יפיו
 ממנו דגן בחורים || ותירוש ינובב בתולות
 ושאלו מיהוה מטר || בעת יורה ומלקוש
 יהוה עשה חזיונים | ומטר גשם || יתן לחם לאיש | עשב בשדה •

23. Nahum iii.

στρ. α	3	κῶλα	הוי עיר דמים כלה לחש פרץ מלאה [מקרה] לא ימיש טרף
	3		קול שוט וקול רעש אופן וסוס דהר ומרכבה מוקרה ולחב חרב וביק חנית
	2		ורב חלל וכבד פני ואין קצה לגויה וכשלו בגויתם
ἀντ. α	3		מרב זוני זונה מוכת חן בעלת כשפים המכרת גוים בזוניה ומשפחות בבשפיה
	3		הנני אלץ נאם יהוה צבאות וגליתו שללך על פניך והראיתי גוים מערך וממלכות קלונך
	2		והשלכתי עליך שקצים ונבלתי ושמותיך כראי
ἐπφδ. α	3		והיה כל ראיד ידור ממך ואמר שדרה נינוה מי ינוד לה מאין אבקש מנחמים לה .
στρ. β	3	κῶλα	החטבי מנא אמון היושבה ביארים מים סביב לה אשר חילָה ים מַים חומתה
	3		בוש עצמה ומצרים . . . ואין קצה לפוט ולזבים היו בעזרתה
	2		גם היא לגולה הלכה בשבי גם עוללה ירמשו בראש כל חוצות
	2		ועל נכבריה ידו גורל וכל גדוליה רתקו בזקים
	2		גם את תשכרי תהי נעלמה גם את תבקשי מעז מאויב
	2		כל מבצריך האנים עם בכורים אם ינועו ונפלו על פי אוכל
ἀντ. β	3		הנה עמך נשים בקרבך לאויביך פתוח נפתחו שערי ארצך אכלה אש בריחיד
	3		מי מצור שאבי לך חזקי מבצריך באי בפיט והמסי בחמר החזיקי מלבן שם תאכלך אש חכריתך חרב
	2		הרבית רכלך מוכבני השמים כילק החכברו פָּשָׁשׁ וְיָשָׁף
	2		מְנַדְרִיךָ כארבה ומפסריך כנובי החונים בגדרות ביום קרה
	2		שמש זרחה וגורד ולא גודע מקומו אים
	2		נמו רעיד מלך עשור ישכנו אירידך נפשו עמך על ההרים ואין מקבץ
ἐπφδ. β	3		אין כחה לשברך נחלה מכתך כל שמעי שמעך חקנו כף עליך כי על מי לא עברה רעתך חמיד .

24. Jeremiah xlv. 3-12.

σρ. 3	καὶ α	ערכו מנן וצנה וגשו למלחמה אסרו הסופים ועל הפרשים והחיצו בכובעים מרקו הרמלים לבשו הסריונות
3		[מדוע ראית] המה חתים נסוגים אחר וגבוריהם יצתו ומנוס נסו ולא הפנו מגור מסביב נאם יהוה
2		אל ינוס הקל ואל ימלט הגבור <u>צפונה על יד נהר פרת</u> כשלו ונפלו
2		מי זה כיאר יעלה כנהרות יתנעשו מימיו
2		מצרים כיאר יעלה כנהרות יתנעשו מים
2		ויאמר אעלה אכסה ארץ אוכידה עיר וישבי בה .
דע. 3	καὶ α	על הסופים והתהוללו הרבב ויצאו הגבורים כוש ופוט תפשי מנן ולודים תפשי דרכי קשת
3		והיום ההוא לאדני יהוה צבאות יום נקמה להנקם מצרי ואכלה חרב ושבעה ורוחה מרמם
2		כי זבח לאדני יהוה צבאות בארץ <u>צפון אל נהר פרת</u>
2		עלי גלעד וקחי צרי בתולת בת מצרים לשוא הרביתי רפואות תעלה אין לך
2		שמעו גוים קלונך וצחתך מלאה הארץ
2		כי גבור בגבור כשלו יחדו נפלו שניהם .